

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Annotation: HvJEG 2006-06-22

Adriaanse, P.C.

Citation

Adriaanse, P. C. (2007). Annotation: HvJEG 2006-06-22. *Gevoegde Zaken C-182/03 En C-217/03. België En Forum 187 T. Commissie*, 55, 241-244. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12544>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12544>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

121 Gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03, België en Forum 187 t. Commissie

Arrest van 22 juni 2006 (Tweede kamer);
Conclusie A-G Léger van 9 februari 2006

Staatssteun - Bestaande steunregeling - Belastingregeling voorin België gevestigde coördinatiecentra - Wijziging van beoordeling van Commissie - Rechtszekerheid - Bescherming van gewettigd vertrouwen - Algemeen gelijkheidsbeginsel

Inleiding

Kan de Commissie in het kader van de staatssteuncontrole terugkomen op beslissingen die zij in het verleden met betrekking tot een bepaalde regeling heeft genomen, met name als dat ertoe leidt dat een destijds niet als staatssteun aangemerkte regeling later wel als staatssteun wordt aangemerkt?

Deze vraag stond centraal in de gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03, waarin België en de vereniging Forum 187 afzonderlijk beroep tot (gedeeltelijke) nietigheid hadden ingesteld tegen een beschikking van de Commissie inzake de Belgische fiscale regeling voor coördinatiecentra. Het Hof van Justitie beantwoordde de vraag bevestigend, zij het dat rekening moet worden gehouden met de werking van de algemene beginselen van gemeenschapsrecht. De beschikking van de Commissie werd gedeeltelijk nietig verklaard vanwege schending van het vertrouwensbeginsel, alsook van het algemene gelijkheidsbeginsel. De Commissie had overgangsmaatregelen moeten treffen met betrekking tot de coördinatiecentra waarvan de erkenning gelijktijdig met of korte tijd na de kennisgeving van de bestreden beschikking zou zijn afgelopen. Op de daarbij relevante overwegingen van het Hof van Justitie zal hierna nader worden ingegaan. Eerst wordt een overzicht gegeven van de feiten en het procesverloop in deze gevoegde zaken.

11 De feiten en het procesverloop

In België bestond al sinds begin jaren tachtig van de vorige eeuw een gunstige fiscale regeling voor zogenaamde coördinatiecentra. Dit zijn ondernemingen die, behorend tot

multinationale concerns, voor andere ondernemingen van hetzelfde concern bepaalde diensten van administratieve of financiële aard verrichten. Na een inhoudelijk onderzoek had de Commissie in 1984 en in 1987 bij beschikking aan België laten weten deze regeling niet als staatssteun aan te merken. Meer dan vijftien jaar later, in 2003, kwam de Commissie wederom na een inhoudelijk onderzoek tot een ander oordeel. Ofschoon de regeling inhoudelijk niet was gewijzigd, werd zij nu wel aangemerkt als *bestaande* steun, die onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt werd geacht. België werd bij beschikking van 17 februari 2003 gelast de regeling in te trekken of te wijzigen. De Commissie hield in deze beschikking rekening met gewettigd vertrouwen bij de begunstigden van de steunregeling: de coördinatiecentra die op 31 december 2000 over een erkenning beschikten, mochten van de voordelen van de regeling blijven profiteren tot het einde van hun erkenningsperiode, en uiterlijk tot 31 december 2010.

Het hernieuwde onderzoek van de Commissie naar de Belgische fiscale regeling inzake de coördinatiecentra hield verband met de enkele jaren eerder (1997) door de Raad (Ecofin) vastgestelde gedragscode inzake de belastingheffing voor ondernemingen.^a Deze gedragscode was gericht op het tegengaan van schadelijke belastingconcurrentie. Tevens was door de Raad een ad hocgroep ingesteld om de belastingmaatregelen waarop de gedragscode van toepassing was te onderzoeken. De Commissie heeft naar aanleiding hiervan zelf een mededeling over de toepassing van de regels betreffende steunmaatregelen van de staten op het gebied van de directe belastingen op ondernemingen uitgevaardigd. Daarin maakte zij bekend vastbesloten te zijn de staatssteunregels strikt en volgens het beginsel van gelijkheid van behandeling te zullen toepassen.^b Daar ook de Belgische fiscale regeling voor coördinatiecentra door de ad hocgroep gedragscode als schadelijke maatregel was aangemerkt, richtte de Commissie haar pijlen dus nogmaals op deze in het verleden goedgekeurde regeling, hetgeen resulteerde in de genoemde beschikking van 17 februari 2003.^c België stelde bij het Hof van Justitie beroep in tegen deze beschikking van de Commissie, waarbij het gedeeltelijke nietigverklaring vorderde voor zover de beschikking niet in passende overgangsmaatregelen voorzag (zaak C'182/03). Forum 187, een vereniging ter behartiging van de collectieve belangen van de in België gevestigde coördinatiecentra, voerde in haar nietigheidsberoep bij het

Gerecht van eerste aanleg een vergelijkbaar punt aan, maar vorderde nietigheid van de gehele beschikking, daar zij ook betwistte dat sprake was van met de gemeenschappelijke markt onverenigbare staatssteun (zaak T-140/03). Bij beschikking van het Gerecht van eerste aanleg van 16 mei 2003 is laatstgenoemde zaak naar het Hof van Justitie verwezen, opdat het Hof gelijktijdig uitspraak zou kunnen doen op de beide beroepen tot nietigverklaring van dezelfde handeling.^d Het Hof deed die uitspraak uiteindelijk op 22 juni 2006 in de dan gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03.

Inmiddels had het Gerecht van eerste aanleg op 2 juni 2003 al uitspraak gedaan in zaak T-276/02, betreffende het eveneens door Forum 187 ingestelde beroep tegen de destijds door de Commissie genomen beschikking tot inleiding van de formele procedure ten aanzien van de als bestaande steun aangemerkte Belgische fiscale regeling. Het Gerecht oordeelde dat deze beschikking tot inleiding van de formele procedure ex art. 88 lid 2 EG met betrekking tot bestaande steun geen rechtsgevolgen teweeg brengt en derhalve geen voor beroep vatbare handeling is.^e Niet veel later had de president van het Hof van Justitie in de gevoegde zaken C-182/03 R en C-217/03 R wél de verzoeken van België en Forum 187 om opschorting van de tenuitvoerlegging van de definitieve beschikking van de Commissie van 17 februari 2003 deels toegewezen.^f Overigens moet erop worden gewezen dat België inmiddels een nieuwe, tijdelijke steunmaatregel had voorgesteld, op basis waarvan aan coördinatiecentra met een verstrikende erkenning in een bepaalde periode, alsnog een gunstige regeling zou kunnen worden verleend, ter voorkoming van negatieve economische en sociale gevolgen, ook op langere termijn, vanwege de afschaffing van de bestaande fiscale regeling inzake coördinatiecentra. Daartoe had België een verzoek om goedkeuring tot de Raad gericht. Op 16 juli 2003 liet de Raad op grond van art. 88 lid 2 EG bij beschikking weten dat deze voorgenomen, tijdelijke, nieuwe steunmaatregel van België vanwege buitengewone omstandigheden verenigbaar met de gemeenschappelijke markt werd verklaard. Tegen deze beschikking stelde de Commissie op haar beurt beroep tot nietigverklaring in bij het Hof van Justitie, daarbij aanvoerend dat een individuele beschikking van de Raad inzake staatssteun in principe niet past in het door het Verdrag ingestelde toezichtstelsel en beperkt moet blijven tot uitzonderings-situaties. Volgens de Commissie was de door de Raad goedgekeurde steunmaatregel iden-

tiel aan de steunmaatregel die de Commissie nu juist bij eindbeschikking onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt had verklaard. Uiteindelijk deed het Hof van Justitie op 22 juni 2006 ook uitspraak in deze verwante zaak C-399/03 tussen de Commissie en de Raad. Het Hof vernietigde de beschikking van de Raad, welke volgens het Hof slechts beoogde de gevolgen van de eerder genoemde negatieve beschikking van de Commissie voor bepaalde coördinatiecentra te ondervangen. Gezien de verdeling van bevoegdheden tussen de Commissie en de Raad, had de Raad zijn beschikking in de gegeven omstandigheden volgens het Hof niet rechtsgeldig kunnen nemen."

III Noot

Na deze uiteenzetting van het feitelijke en procedurele verloop rond de Belgische coördinatiecentra, zal nu nader worden ingegaan op de overwegingen van het Hof van Justitie die verband houden met de in de gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03 centraal staande vraag, namelijk of de Commissie in het kader van de staatssteuncontrole kan terugkomen op beslissingen die zij in het verleden (in casu meer dan vijftien jaar geleden) met betrekking tot een bepaalde regeling heeft genomen, als dat ertoe leidt dat een destijds niet als staatssteun aangemerkte regeling later wel als staatssteun wordt aangemerkt. Gezien de overwegingen van het Hof, kunnen daarbij vier deelvragen worden geformuleerd. Ten eerste de vraag op welke grondslag de Commissie in de onderhavige zaken kon terugkomen op eerder genomen beslissingen. Ten tweede de vraag of de Commissie in het bijzonder dient te motiveren wanneer zij op vroegere beschikkingen terugkomt. Ten derde de vraag welke rol het vertrouwensbeginsel in de onderhavige zaken speelt. Ten vierde de vraag welke rol het algemene gelijkheidsbeginsel speelt. Alvorens op deze deelvragen in te gaan, moet worden opgemerkt dat in deze annotatie geen aandacht zal worden besteed aan de overwegingen van het Hof van Justitie over de ontvankelijkheid van Forum 187. Datzelfde geldt voor de overwegingen van het Hof met betrekking tot de vraag of de Belgische regeling voor coördinatiecentra al dan niet als staatssteun in de zin van art. 87 lid 1 EG kan worden aangemerkt.

Op welke grondslag kan de Commissie in de onderhavige zaken terugkomen op eerder genomen beslissingen?

Er was in deze zaken volgens het Hof van Justitie uitdrukkelijk geen sprake geweest van intrekking van beschikkingen uit het verleden, maar slechts van nieuw onderzoek,

nieuw toezicht op een bestaande steunmaatregel, hetgeen had geresulteerd in de conclusie dat de desbetreffende regeling voortaan een onverenigbare steunmaatregel van de staat was (r.o. 68). De bevoegdheid tot het uitoefenen van dat toezicht, alsook tot het nemen van de bestreden beschikking, kon de Commissie in casu rechtstreeks ontlelen aan de art. 87 en 88 EG. Dat de Belgische fiscale regeling voor coördinatiecentra niet kon worden geschaard onder de definitie van het begrip bestaande steun, zoals gegeven in art. 1 sub b Verordening (EG) nr. 659/1999, kon daar volgens het Hof niet aan in de weg staan, daar:

'de verordening een handeling van afgeleid recht is die werd vastgesteld voor de toepassing van de artikelen 87 en 88 EG, die de draagwijdte van deze artikelen niet kan beperken, te meer daar de Commissie haar bevoegdheden rechtstreeks aan deze artikelen ontleent (r.o. 72):

Afgezien van het feit dat Verordening (EG) nr. 659/1999 volgens de officiële aanduiding en de preambule louter lijkt te zijn bedoeld tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van art. 88 EG – het Hof van Justitie noemt mede art. 87 EG – is de vaststelling van het Hof dat een document van afgeleid recht de draagwijdte van de onderliggende verdragsartikelen niet kan beperken op zichzelf goed te volgen. Minder overtuigend vind ik de overwegingen van zowel de advocaat-generaal als van het Hof van Justitie om in de onderhavige zaken uit de verdragsbepalingen zelf dan toch de betwiste bevoegdheid voor de Commissie af te leiden. Daarbij moet worden bedacht dat het hier ging om een in de tijd gewijzigd standpunt van de Commissie met betrekking tot de kwalificatie van de Belgische fiscale regeling volgens de criteria van art. 87 lid 1 EG. In deze bepaling ligt de definitie van het begrip staatssteun besloten. Uit vaste rechtspraak van het Hof blijkt dat het begrip staatssteun in de zin van art. 87 lid 1 EG een juridisch begrip is dat moet worden uitgelegd op basis van objectieve criteria," hetgeen het Hof in de onderhavige uitspraak bevestigt in het kader van zijn hierna nog te bespreken overwegingen met betrekking tot de vereiste motivering in casu. Dat wil zeggen dat de Commissie bij de kwalificatie van een maatregel volgens de criteria van art. 87 lid 1 EG geen discretionaire bevoegdheid uitoefent en dus niet over beleidsruimte beschikt. Dat de Commissie bij deze kwalificatie, vanwege de financiële complexiteit van veel zaken, door het Hof doorgaans een grote mate van zelfstandigheid wordt gelaten, doet niet af aan het objectieve karakter van de beoordeling, aldus A-G Léger in zijn conclusie (ov. 401). Wanneer een dergelijke objectieve kwalificatie

eenmaal is gemaakt en de onderliggende beschikking in rechte is komen vast te staan, ligt het, gegeven de werking van het rechtszekerheidsbeginsel, niet voor de hand dat op die kwalificatie gemakkelijk moet kunnen worden teruggekomen.

De wereld is echter aan verandering onderhevig en dus wordt in het huidige juridische regime voor de communautaire staatssteuncontrole rekening gehouden met de mogelijkheid dat maatregelen die in het verleden geen steun vormden, onder invloed van de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt later toch steun kunnen worden, ook wanneer zij inhoudelijk geen wijziging hebben ondergaan. Wanneer dat het geval is, worden die maatregelen als bestaande steun beschouwd. Deze 'ontsnappingsroute' voor in de loop van de tijd veranderende oordelen over het steunkarakter van een maatregel is geregeld in art. 1 sub b-v Verordening (EG) nr. 659/1999. In de onderhavige zaken kon hier van naar het oordeel van het Hof echter geen gebruik worden gemaakt. Het Hof bepaalde dat wanneer de Commissie, zoals in casu het geval was, haar beoordeling uitsluitend wijzigd op grond van een striktere toepassing van de verdragsregels inzake steunmaatregelen van de staten, dat niet kan worden gevat onder de 'ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt' in de zin van art. 1 sub b-v Verordening (EG) nr. 659/1999 (r.o. 71). Had het Hof in relatie tot de Belgische fiscale regeling voor coördinatiecentra wél aangenomen dat sprake was van 'ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt', dan zou de regeling volgens art. 1 sub b-v van de verordening zijn getransformeerd in bestaande steun en zou het ook logisch verklaarbaar zijn geweest dat de Commissie daarom gebruik had kunnen maken van de haar ter beschikking staande bevoegdheden in het kader van de procedure betreffende bestaande steun, zoals voorzien in art. 88 lid 1 EG en de art. 17, 18 en 19 Verordening (EG) nr. 659/1999. Nu echter, blokkeerde het Hof de enige, expliciet in het huidige steunverleningsregime voorziene 'ontsnappingsroute' om de wijziging van het standpunt van de Commissie in de onderhavige zaken te kunnen legitimeren. Niettemin, zo oordeelde het Hof, beschikt de Commissie in deze situatie wel over de bevoegdheid om terug te komen op eerdere beslissingen. De Commissie kon haar bevoegdheid tot het heronderzoeken van de Belgische regeling en het vervolgens nemen van de bestreden beschikking in deze situatie volgens het Hof namelijk rechtstreeks ontlelen aan de art. 87 en 88 EG.

De door het Hof gekozen redenering via de bandbreedte van de verdragsbepalingen vind ik moeilijk te volgen. Het kan niet worden ontkend dat de Commissie in art. 88 lid 1 EG

wordt opgedragen om de in de staten bestaande steunregelingen aan een voortdurend toezicht te onderwerpen en deze laatste de dienstige maatregelen voor te stellen, welke de geleidelijke ontwikkeling of de werking van de gemeenschappelijke markt vereist. Maar deze bepaling, alsook de daarmee corresponderende bepalingen in Verordening (EG) nr. 659/1999, zien alleen op bestaande steunregelingen. Daarvan was in casu toch geen sprake? Het ging weliswaar om een bestaande regeling, maar daarvan was door de Commissie juist expliciet gezegd dat die géén steun vormde. De desbetreffende beschikkingen waren destijds niet betwist in procedures bij het Hof van Justitie en waren daarmee onaantastbaar geworden. En de Belgische regeling was, zoals hiervoor is aangegeven, blijkbaar niet onder invloed van de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt in de zin van art. 1 sub b-v Verordening (EG) nr. 659/1999 getransformeerd in bestaande steun. Het Hof stoorde zich niet aan dit - naar mijn mening toch niet onbelangrijke - onderscheid tussen een bestaande regeling en een bestaande steunregeling. Het Hof oordeelde dat de procedure inzake bestaande steunmaatregelen ook de enige procedure was die de Commissie in casu kon toepassen, nu het geen twijfel lijdt:

'dat de betrokken belastingregeling een bestaande maatregel is, aangezien die in 1984 bij de Commissie was aangemeld en geen enkele substantiële wijziging had ondergaan (r.o. 77).' Ook A-G Léger was daar op uitgekomen, concluderend dat nu in casu in ieder geval geen sprake was van nieuwe steun, of onrechtmatige steun, sprake was van een:

'existing measure as far as the Commission is concerned since it was aware of it, and similar, for the purposes of determining the applicable review procedure, to existing aid within the meaning of Article I(b) of Regulation No 659/1999 (ov, 222).'

Voor het toezicht op een bestaande maatregel die geen steun vormt, bevat Verordening (EG) nr. 659/1999 - waarin de regels voor uitoefening van de bevoegdheden van de Commissie, zoals toegekend in art. 88 EG, nader zijn geregeld - geen bijzondere bepalingen, zo merkte ook advocaat-generaal Léger expliciet in zijn conclusie op [ov, 212]. Het lijkt er nu op dat de advocaat-generaal en het Hof in de onderhavige zaken hebben geprobeerd de koerswijziging van de Commissie voor wat betreft de kwalificatie van de Belgische regeling, desondanks te voorzien van een juridische grondslag, passend in het huidige juridische staatssteunregime. Zoals hiervoor is aangegeven, komt de daarvoor gekozen redenering op mij niet erg sterk over, met als gevolg dat de conclusie van het Hof op

dit punt ook niet meer zo overtuigend is. Het Hof oordeelde: 'Daar het wettigheidsbeginsel dus werd gerespecteerd, is de bestreden beschikking een met zekerheid kenbare handeling waarvan de toepassing voorzienbaar was voor de justitiabelen. Bijgevolg is deze beschikking niet in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel.' (r.o. 76) Twijfelachtig vind ik in dat licht eveneens het volgende door de advocaat-generaal aangevoerde argument: 'Moreover, such a classification [als bestaande steun] will ensure the greatest legal certainty for the Member State which introduced the measure in question and for the traders which benefit from it (...)' (OV.223).

Was de rechtszekerheid in casu niet het meest gediend als de destijds niet als steun gekwalificeerde en sindsdien ongewijzigde maatregel gewoon onaantastbaar was gebleven? Weliswaar werden de beschikkingen die de Commissie in het verleden had genomen formeel niet ingetrokken en bleef de onaantastbaarheid van deze besluiten in stand, dat neemt niet weg dat nu de Commissie haar beoordeling in casu niet wijzigde vanwege ontwikkelingen op de gemeenschappelijke markt, maar in de woorden van het Hof, 'op grond van een striktere toepassing van de verdragsregels inzake steunmaatregelen van staten', het nieuwe standpunt van de Commissie materieel wel op hetzelfde neerkwam. In het licht van de eerder gemaakte opmerkingen over vaste rechtspraak inzake de kwalificatie van (steun)maatregelen op basis van objectieve criteria, lijkt daarmee, anders dan het Hof wil doen geloven in de hiervoor aangehaalde overweging, wel degelijk inbreuk te worden gemaakt op het rechtszekerheidsbeginsel. Dat vergelijkbare maatregelen in andere lidstaten inmiddels wel als staatssteun zijn aangemerkt (het door de A-G aangevoerde *equal treatment*-argument (ov. 218)) kan daaraan naar mijn mening geen afbreuk doen.

Diende de Commissie in het bijzonder te motiveren waarom zij op haar vroegere beschikkingen terugkwam?

Als de Commissie dan, uitgaande van de door het Hof aangenomen bevoegdheid, terugkomt op eerder genomen beslissingen over de kwalificatie van een maatregel volgens de objectieve criteria van art. 87 lid 1 EG, zou je op zijn minst verwachten dat de Commissie daarover tekst en uitleg moet geven in de nieuwe beschikking. Dat geldt naar mijn mening zeker als de maatregel zelf niet inhoudelijk is gewijzigd en er evenmin sprake is van een transformatie onder invloed van de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt, voor welke situatie het huidige

juridische steunverleningsregime niet expliciet een voorziening biedt. Het Hof is echter een andere opvatting toegedaan. Het Hof volstaat met de overweging dat:

'de Commissie niet kan worden verplicht om aan te geven waarom zij in haar vroegere beschikkingen de betrokken regeling anders had beoordeeld.' Het Hof voegt daaraan toe dat het begrip staatssteun immers beantwoordt aan een objectieve situatie die wordt beoordeeld op de datum waarop de Commissie haar beschikking vaststelt (r.o. 137).'

Welke rol speelt het vertrouwensbeginsel?

Het vertrouwensbeginsel, ofwel het beginsel van bescherming van gewettigd vertrouwen, speelt als algemeen beginsel van gemeenschapsrecht een belangrijke rol in de onderhavige zaken. Advocaat-generaal Léger merkt in zijn conclusie op dat het vertrouwensbeginsel moet worden gezien als 'the corollary of the principle of legal certainty, which requires that Community legislation must be certain and its application foreseeable by legal persons, in that it seeks, where rules are altered, to ensure the protection of situations legitimately entered into by one or more natural or legal persons in particular' (ov. 367). De advocaat-generaal had al aangegeven dat, wanneer de Commissie, zoals in casu, terugkomt op een in het verleden bij beschikking vastgestelde kwalificatie van een maatregel op basis van de criteria van art. 87 lid 1 EG - zonder dat dat gebeurt onder invloed van de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt - dat dan wel gepaard zou moeten gaan met een 'particularly high degree of protection' van opgewekt vertrouwen (ov. 405). Ook het Hof lijkt hieraan uiting te geven waar het overweegt dat de coördinatiecentra hoe dan ook mochten verwachten: 'dat een beschikking waarmee de Commissie terugkomt op haar vroegere beoordeling, hun de nodige tijd zou geven om daadwerkelijk rekening te houden met deze wijziging van de beoordeling' (r.o. 161).'

Het Hof nam in zijn uitspraak zonder veel omhaal aan dat de eerdere beschikkingen van de Commissie in casu bij de betrokken coördinatiecentra een vertrouwen hadden gewekt, alsook dat dit vertrouwen gewettigd was. De Commissie had daarmee in haar nieuwe beschikking reeds rekening gehouden, maar de geboden bescherming ging het Hof niet ver genoeg. De Commissie had niet voorzien in een overgangsregeling voor de coördinatiecentra waarvan een aanvraag tot verlenging van de erkenning hangende was op de datum van kennisgeving van de bestreden beschikking of waarvan de erkenning gelijktijdig met of korte tijd na de kennisgeving van deze beschikking afliep.

Deze groep mocht volgens het Hof ook een gewettigd vertrouwen hebben in de toekenning van een redelijke overgangperiode om zich te kunnen aanpassen aan de gevolgen van de nieuwe beschikking van de Commissie (r.o. 163). Van enig openbaar belang dat daaraan in de weg zou kunnen staan, was in de onderhavige zaken volgens het Hof geen sprake (r.o. 164). Deze ruimhartige benadering met betrekking tot het vertrouwensbeginsel compenseerde de gedupeerde coördinatiecentra wellicht enigszins voor het hiervoor weergegeven oordeel van het Hof dat de Commissie niet verplicht was haar wijziging ten opzichte van in het verleden ingenomen standpunten nader te motiveren.

Welke rol speelt het algemene gelijkheidsbeginsel?

Het algemene gelijkheidsbeginsel vereist volgens vaste rechtspraak 'dat vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij een dergelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is' (r.o. 170). Een beroep op dit beginsel wordt in staatssteunzaken niet vaak toegewezen. De onderhavige gevoegde zaken vormen daarop een uitzondering. In samenhang met de overwegingen over het vertrouwensbeginsel, overweegt het Hof dat de bestreden beschikking tot een verschillende behandeling leidt van de coördinatiecentra die volgens het Hof allemaal een gewettigd vertrouwen mochten hebben in de toekenning van een redelijke overgangperiode (r.o. 171).

Slot

De bestreden beschikking van de Commissie inzake de Belgische regeling voor coördinatiecentra werd door het Hof gedeeltelijk vernietigd daar volgens het Hof sprake was van schending van het vertrouwensbeginsel alsook van het algemene gelijkheidsbeginsel. Feitelijk zullen alle in België gevestigde coördinatiecentra hierdoor wel kunnen blijven profiteren van de fiscale regeling tot uiterlijk 2010. Voor de desbetreffende coördinatiecentra en voor België is dat ongetwijfeld een gunstige uitkomst. Dat mag echter niet verhullen dat het Hof - via een naar mijn mening niet zo overtuigende redenering - in deze uitspraak toch een belangrijke bevoegdheid van de Commissie heeft aangenomen: de bevoegdheid om, zonder dat overigens nader te hoeven motiveren, terug te komen op in het verleden genomen beslissingen over de kwalificatie van maatregelen op basis van de 'objectieve' criteria van art. 87 lid 1 EG.

P.C. Adriaanse

Voetnoten

- Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raadbijeen betreffende een gedragscode inzake de belastingheffing voor ondernemingen (*PbEG* 1998, C 2/1).
- 2 Mededeling van de Commissie over de toepassing van de regels betreffende steunmaatregelen van de staten op het gebied van de directe belastingen op ondernemingen (*PbEG* 1998, C 384/3). Beschikking van de Commissie betreffende de steunregeling die door België ten uitvoer is gelegd ten gunste van in België gevestigde coördinatiecentra (*PbEU* 2003, L 282/25).
- 4 Beschikking GvEA EG van 16 mei 2003, zaak T-140/03, *Forum 187/Commissie, jur.* 2003, p. II-2069. Beschikking GvEA EG van 2 juni 2003, zaak T-276/02, *Forum 187/Commissie, jur.* 2003, p. II-2075.
- 6 Beschikking van de president van het HvJ EG van 26 juni 2003, gev. zaken C-182/03R en C-217/03 R, *België en Forum 187/Commissie, jur.* 2003, p. 1-6887.
- 7 HvJ EG 22 juni 2006, zaak C-399/03, *Commissie/Raad, jur.* 2006, p. 1-5629.
- 8 Zie o.a. HvJ EG 16 mei 2000, zaak C-83/98 P, *Ladbroke Racing, jur.* 2000, p. 1-3271, r.o. 25; GvEA EG 12 december 2000, zaak T-276/97, *Alitalia/Commissie, jur.* 2000, p. II-3871; GvEA 16 september 2004, zaak T-274/01, *Valmont Nederland BV/Commissie, jur.* 2004, p. II-3145.